

Sygn. akt VI P 242/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Marcin Bik
Protokolant:	Joanna Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

spraw z powództw K. H. i G. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu W. B. w W.

o przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego

1. oddała powództwo K. H.;
2. oddała powództwo G. P.;
3. zasądza na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego W. – B. w W. od powódki K. H. kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. zasądza na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego W. – B. w W. od powoda G. P. kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI P 242/16

UZASADNIENIE

Powódka K. H. pozwem z dnia 7 stycznia 2016 r. wniosła o przyznanie jej pełnej kwoty należnego dofinansowania na uzyskanie lokalu mieszkalnego wraz z odsetkami ustawowymi za zwłokę w wypłacie (pozew k. 1).

Podniosła, że decyzją dyrektora Zakładu Karnego w W. B. z dnia 29 grudnia 2015 r., nr 7/15, otrzymała pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego w połowie należnej jej wysokości tj. 24.756,25 zł, co jest niezgodne z przepisami prawa. Podała, że spełnia wszystkie warunki ustawowe uzasadniające przyznanie pełnego dofinansowania na uzyskanie lokalu mieszkalnego. W ustawie nie ma natomiast mowy o przyznaniu 50% dofinansowania, mowa jest bowiem o tym czy pomoc finansowa funkcjonariuszowi na zakup lokal się należy bądź nie. Zarzuciła, że w decyzji powołano się na wytyczne Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 7 marca 2011 r., tymczasem przepisami nadrzędnymi i obowiązującymi nie są wskazane wytyczne, lecz przepisy ustawy (pozew k. 1).

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny W. B. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych (odpowiedź na pozew k. 66).

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew przyznał, że stan faktyczny jest w sprawie bezsporny. Powódka otrzymała pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego wynoszącą połowę standardowej wysokości takiej pomocy przysługującej funkcjonariuszom (...). Pozwany stwierdził, że spór ma charakter prawny. Przywołał, że z przepisów regulujących przyznawanie pomocy wynika, że w przypadku, gdy oboje małżonkowie są funkcjonariuszami (...), pomoc otrzymuje tylko jedno z nich. Zatem de facto na każdego z nich przypada połowa pomocy. W ten sposób ustawodawca zrównał sytuację rodzin, w których tylko jedno z małżonków jest funkcjonariuszem, a więc tylko jednemu przypada taka pomoc. Zdaniem pozwanego, wolą ustawodawcy było, aby na jedno gospodarstwo domowe przypadła jedna pomoc w pełnej wysokości. Ustawodawca nie uregulował tej kwestii w odniesieniu do osób żyjących w tzw. związkach nieformalnych. Jednakże stosowanie wykładni systemowej i celowościowej art. 184 ustawy pozwala na przyjęcie, że mają tu zastosowanie reguły analogiczne, jak w przypadku małżeństw. Brak jest racjonalnych przesłanek do lepszego i bardziej uprzywilejowanego traktowania funkcjonariuszy żyjących w związkach nieformalnych, niż tych, którzy zawarli związek małżeński. Zdaniem pozwanego, o istotności i doniosłości związku, w jakim pozostaje powódka, noszącym cechy wspólnego gospodarstwa domowego, świadczy właśnie nabycie wspólne lokalu mieszkalnego (odpowiedź na pozew k. 66-67).

Powód G. P. pozwem z dnia 19 lipca 2016 r. wniósł o przyznanie mu kwoty 24.756,25 zł, jako uzupełnienie uszczuplonej o ww. kwotę dopłaty na uzyskanie lokalu mieszkalnego wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 29 grudnia 2015 r. za zwłokę w wypłacie.

Podniósł, że decyzją dyrektora Zakładu Karnego W. B. z dnia 29 grudnia 2015 r., nr 8/15, otrzymał pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego w połowie należnej mu wysokości, tj. 24.756,25 zł, co jest niezgodne z przepisami prawa. Podniósł, że spełnia wszystkie warunki ustawowe uzasadniające przyznanie pełnego dofinansowania na uzyskanie lokalu mieszkalnego. W ustawie nie ma natomiast mowy o przyznaniu 50% dofinansowania, mowa jest bowiem o tym czy pomoc finansowa funkcjonariuszowi na zakup lokal się należy bądź nie. Ustawa o Służbie Więziennej nie przewiduje wypłaty dofinansowania w częściach ułamkowych w przypadku zakupu lokalu na współwłasność (pozew k. 2-3 akta sygn. VI P 273/16).

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny W. B. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew k. 23 akta sygn. VI P 273/16).

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, że z uwagi na fakt, iż powód nabył na zasadach współwłasności prawo do 1/2 lokalu mieszkalnego, to zgodnie z wytycznymi Dyrektora Generalnego Służby Więziennej powodowi została przyznana pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w wysokości 24.756,25 zł, tj. połowy 25% wartości lokalu mieszkalnego o powierzchni 50 m², wyliczonej jako iloczyn wyżej określonej powierzchni lokalu mieszkalnego i ceny metra kwadratowego powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego oddanego do użytkowania, publikowanej przez Prezesa GUS. Zdaniem pozwanego za przyjęciem takiego stanowiska przemawia wykładania celowościowa i logiczna art. 184 ustawy o Służbie Więziennej. Gdyby bowiem przyjąć zgodnie z twierdzeniami pozwu, że w przypadku nabycia lokalu przez dwoje funkcjonariuszy Służby Więziennej pozostających w związku nieformalnym każdemu z nich należy się dofinansowanie w pełnej wysokości, prowadziłoby to do nieuzasadnionego pokrzywdzenia funkcjonariuszy pozostających w formalnych związkach małżeńskich. Ponadto pozwany zarzucił, że w jego ocenie nie ma podstaw do wykładni art. 184 ustawy pozwalającej na przyjęcie, że w przypadku osoby będącej współwłaścicielem mieszkania spoza resortu Służby Więziennej dofinansowanie mieszkania należy się w części, zaś w przypadku współwłaściciela będącego funkcjonariuszem w całości. Prowadziłoby to również do nieuzasadnionego i sprzecznego z wolą ustawodawcy pokrzywdzenia tych z uprawnionych, którzy swoje lokale zakupili na współwłasność z osobą nie będącą funkcjonariuszem Służby Więziennej (odpowiedź na pozew k. 23v-24 akta sygn. VI P 273/16).

Zarządzeniem z dnia 22 grudnia 2016 r. na podstawie art. 219 k.p.c. połączono sprawę z powództwa G. P. przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu W. B. ze sprawą o sygn. akt VI P 242/16 (zarządzenie k. 117 akta sygn. VI P 273/16).

Bezspornym w sprawie było, iż:

Powódka K. H. pozostaje w służbie stałej od 11 sierpnia 2012 r. (akt mianowania – akta osobowe powódki k. 54).

Powód G. P. pozostaje w służbie stałej od 1 marca 2014 r. (akt mianowania k. 65 akta sygn. VI P 273/16).

Umową sprzedaży wraz z ustanowieniem odrębnej własności lokalu zawartą dnia 11 lipca 2014 r., rep. A nr 423/2014, G. P. oraz K. H. nabyli na współwłasność po 1/2 części każdy z nich, lokal mieszkalny składający się z komunikacji, łazienki, trzech pokoi i kuchni, o łącznej powierzchni użytkowej 58,92 m², położony w M., wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w prawie współwłasności działki oraz wspólnych częściach budynku, za łączną cenę 305.000 zł (umowa sprzedaży k. 4-11).

Decyzją nr (...) z dnia 29 grudnia 2015 r. dyrektor zakładu Karnego w W.-B. w sprawie przyznania funkcjonariuszowi (...)pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego na podstawie art. 184 i art. 185 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o (...)oraz art. 104 k.p.a. i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie przyznania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego funkcjonariuszowi (...), przyznał funkcjonariuszce K. H. pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego w wysokości połowy 25% wartości lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 50 m⁽²⁾ w wysokości 24.756,25 zł, wyliczonej jako iloczyn wyżej określonej powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i ceny metra kwadratowego powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego oddanego do użytkowania, publikowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Polecił zrealizować całość zapłaty przyznanej pomocy finansowej do dnia 29 grudnia 2015 r.

W uzasadnieniu decyzji stwierdzono, że wnioskodawca pozostający w stosunku służby, uzyskał na zasadach współwłasności własnościowe prawo 1/2 lokalu mieszkalnego położonego w miejscowości M. przy ul. (...), m. 6 na podstawie umowy sprzedaży z dnia 11 lipca 2014 r. Osoba, z którą funkcjonariusz nabył lokal mieszkalny na zasadach współwłasności, jest funkcjonariuszem (...). Przytoczono, że zgodnie z wytycznymi Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 7 marca 2011 r. „W przypadku zamiaru nabycia przez funkcjonariusza lokalu mieszkalnego lub domu, na zasadzie współwłasności należy (zgodnie z dotychczasową praktyką) przyznawać pomoc finansową w wysokości stosownie do wielkości udziału funkcjonariusza” (decyzja nr (...) k. 3).

Decyzją nr (...) z dnia 29 grudnia 2015 r. dyrektor Zakładu Karnego w W.-B. w sprawie przyznania funkcjonariuszowi (...)pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego na podstawie art. 184 i art. 185 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o (...)oraz art. 104 k.p.a. i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie przyznania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego funkcjonariuszowi (...), przyznał funkcjonariuszowi G. P. pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego w wysokości połowy 25% wartości lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 50 m⁽²⁾ w wysokości 24.756,25 zł, wyliczonej jako iloczyn wyżej określonej powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i ceny metra kwadratowego powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego oddanego do użytkowania, publikowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Polecił zrealizować całość zapłaty przyznanej pomocy finansowej do dnia 29 grudnia 2015 r.

W uzasadnieniu decyzji stwierdzono, że wnioskodawca pozostający w stosunku służby, uzyskał na zasadach współwłasności własnościowe prawa 1/2 lokalu mieszkalnego położonego w miejscowości M. przy K. I. S. (...) na podstawie umowy sprzedaży z dnia 11 lipca 2014 r. Osoba, z którą funkcjonariusz nabył lokal mieszkalny na zasadach współwłasności, jest funkcjonariuszem (...) Przytoczono, że zgodnie z wytycznymi Dyrektora Generalnego (...)z dnia 7 marca 2011 r. „W przypadku zamiaru nabycia przez funkcjonariusza lokalu mieszkalnego lub domu, na zasadzie

współwłasności należy (zgodnie z dotychczasową praktyką) przyznawać pomoc finansową w wysokości stosownie do wielkości udziału funkcjonariusza” (decyzja k. 4 akta sygn. VI P 273/16).

Powyższy stan faktyczny jest między stronami niesporny. Sąd nie czynił ustaleń co do tego, czy K. H. i G. P. pozostają w nieformalnym związku czy też prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, gdyż brak było inicjatywy dowodowej stron w powyższym zakresie. Skoro pozostawienie w nieformalnym związku w ocenie pozwanego miało mieć wpływ na wysokość dofinansowania, na nim ciążył ciężar wykazania tego (art. 6 k.c.). W szczególności, że powodowie zaprzeczyli by łączyły ich inne relacje niż koleżeńskie. Z samego zakupu lokalu na współwłasność nie można wyciągnąć – jak wskazywano w jednej z odpowiedzi na pozew – tak daleko idącego wniosku, że osoby, które lokal nabyły pozostają w nieformalnym związku (konkubinacie). Są bowiem również inne możliwe przyczyny, które uzasadniają takie postępowanie, w szczególności, jak podnosili powodowie, chęć zakupu mieszkania, przy braku innego wsparcia finansowego (kredyt, pomoc finansowa najbliższych).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa nie zasługiwały na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawała ocena prawna niekwestionowanego stanu faktycznego, przy tym – na co wskazywano powyżej – przy przyjęciu, że powodowie nie pozostają w nieformalnym związku, a jedynie nabyli na współwłasność lokal mieszkalny.

Na wstępie należy również zaznaczyć, że dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miały znaczenia wytyczne Dyrektora Generalnego (...) gdyż nie stanowią one źródła prawa.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o (...)z dnia 9 kwietnia 2010 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 713) funkcjonariuszowi w służbie stałej, który spełnia warunki do przydziału lokalu mieszkalnego, a który lokalu tego nie otrzymał na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu rodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej. Pomoc finansową przyznaje się funkcjonariuszowi w wysokości 25% wartości lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 50 m² (art. 185 ust. 1 ustawy). Wartość lokalu mieszkalnego, na podstawie której oblicza się wysokość pomocy finansowej, stanowi iloczyn 50 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i ceny metra kwadratowego powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, publikowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, służącej wyliczeniu premii gwarancyjnej od wkładów oszczędnościowych na budownictwo mieszkaniowe dla posiadaczy oszczędnościowych książeczek mieszkaniowych (art. 185 ust. 2 ustawy).

Poza sporem pozostawało, że powodowie nie otrzymali lokali mieszkalnych na podstawie decyzji o przydziale, nie mieli zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych, jak również że przysługiwało im prawo do uzyskania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Przepisy ustawy o (...)nie ograniczają przyznania pomocy finansowej do nabycia (w szczególności) lokalu mieszkalnego na wyłączną własność uprawnionego. Sam fakt nabycia współwłasności lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość nie wyłącza uprawnienia do pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Skoro celem pomocy finansowej jest zaspokojenie potrzeb osób uprawnionych, cel ten może być osiągnięty również w przypadku nabycia przez funkcjonariusza lokalu mieszkalnego na współwłasność. Z istoty współwłasności (art. 196 § 1 k.c., art. 206 k.c.) wynika, że każdy ze współwłaścicieli rzeczy jest uprawniony do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli (por. wyrok NSA z dnia 21 lutego 2008 r., I OSK (...)). W ocenie Sądu w niniejszym składzie w sytuacji gdy funkcjonariusz nabył na zasadzie współwłasności wysokość pomocy finansowej powinna być jednak proporcjonalna do wysokości udziału w prawie własności lokalu. Nabycie udziału w prawie własności w części ułamkowej uprawnia do pomocy finansowej w odpowiednim ułamku. Gdyby przyjąć stanowisko przeciwne, możliwe byłoby nabycie prawa w częściach ułamkowych przez trzech lub więcej funkcjonariuszy i każdy z nich mógłby się ubiegać o pomoc w pełnych rozmiarach. Taka wykładnia jest niezgodna z kryterium racjonalności

ustawodawcy i celem ustawy (por. wyrok WSA w Poznaniu z dnia 31 maja 2007 r., (...) SA/Po 633/06, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych orzeczenia.nsa.gov.pl). Podobne stanowisko zajął WSA w Poznaniu w przywołanym w pozwach wyroku z dnia 31 maja 2007 r., sygn. IV SA/Po 632/06 (Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych orzeczenia.nsa.gov.pl). We wskazanej sprawie dyrektor zakładu karnego przydzielił pomoc finansową w połowie wysokości. W ocenie WSA wskazany w niej sposób ustalenia wysokości pomocy finansowej, przyznanej z uwzględnieniem wysokości udziału strony we współwłasności nabytego lokalu mieszkalnego jest prawidłowy.

Orzeczenia te zostały wprawdzie wydane na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o (...) (Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz.1761 ze zm.), jednak ze względu na podobieństwo regulacji poprzednio obowiązującej i aktualnej ustawy o (...) w zakresie normującym kwestie mieszkaniowe funkcjonariuszy, wskazana argumentacja pozostaje nadal aktualna.

W ocenie Sądu art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o (...) nie należy rozpatrywać bez odwoływania się do innych przepisów. Przepisy są jedynie jednostkami redakcyjnymi wypowiedzi normatywnych i stanowią część systemu prawnego. Nie można w sposób dowolny interpretować danych rozwiązań prawnych w oderwaniu od innych regulacji dotyczących tej samej kwestii, nawet jeżeli nie zawierają wprost odwołań do nich. Kwestie związane z mieszkaniem funkcjonariuszy reguluje rozdział 18 ustawy o (...). Zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej. W myśl ust. 2 przywołanego artykułu członkom rodziny funkcjonariusza wymienionym w art. 176 przysługuje prawo do zamieszkania w przydzielonym funkcjonariuszowi lokalu mieszkalnym. Natomiast w myśl ust. 3 przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej przysługującej funkcjonariuszowi uwzględnia się jego stan rodzinny oraz stopień służbowy lub zajmowane stanowisko. Art. 171 ustawy stanowi, iż prawo do lokalu mieszkalnego realizuje się przez: 1) przydział lokalu albo 2) przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Zgodnie z art. 176 członkami rodziny funkcjonariusza, których uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej lokalu mieszkalnego, są: 1) małżonek; 2) dzieci (własne, małżonka, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej) wspólnie zamieszkujące z funkcjonariuszem i pozostające na jego utrzymaniu, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 25 lat życia; 3) rodzice funkcjonariusza lub jego małżonka wspólnie zamieszkujący z funkcjonariuszem i pozostający na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo inwalidztwo są niezdolni do wykonywania zatrudnienia. W ocenie Sądu, jeżeli ustawodawca nakazuje uwzględniać przy przydziale lokalu mieszkalnego członków rodziny funkcjonariusza, to w razie braku przydziału lokalu należy owe okoliczności uwzględniać przy udzielaniu pomocy na uzyskanie lokalu. Nabycie lokalu jedynie we współwłasności w części ułamkowej oznacza, że przy obliczaniu pomocy finansowej nie może być uwzględniana osoba niebędąca członkiem rodziny funkcjonariusza w rozumieniu art. 176 ustawy o (...). W konsekwencji wysokość pomocy finansowej powinna być proporcjonalna do wysokości udziału w prawie własności lokalu (por. wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 20 listopada 2015 r., VII Pa 134/15, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych orzeczenia.ms.gov.pl).

Z powyższych przyczyn na podstawie przytoczonych przepisów orzeczono jak w punktach 1 i 2 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., w myśl którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), z uwzględnieniem, że pozwany wygrał sprawy w całości. Strona pozwana była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego, w związku z czym należało uwzględnić koszty zastępstwa procesowego (art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.), które Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804), w odniesieniu do każdej z połączonych do wspólnego rozpoznania spraw. Przy czym zastosowano przepisy w brzemieniu obowiązującym w chwili wszczęcia postępowań w sprawach. Zgodnie bowiem z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1667) – jego § 2 – do spraw wszczętych i niezakończonych przed

dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Uwzględniona stawka wyniosła więc 3.600 zł.